

หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

วิชา กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วย มรดก

AJ. CHONTHICHA SURATTANASANYA

การเสียชีวิตในระหว่างการรับวัคซีน

การเสียชีวิตในการรับมรดก

- **มีอยู่ 3 กรณี**
 - 1. **ถูกกำจัดมิให้รับมรดก**
 - 2. **ถูกตัดมิให้รับมรดก**
 - 3. **สละมรดก**

การถูกจำกัดมิให้รับมรดก

- การถูกจำกัดมิให้รับมรดกเป็นการเสียสิทธิในการรับมรดกโดยผลของกฎหมาย ซึ่งแยกได้ 2 กรณี
 - ก. การถูกจำกัดมิให้รับมรดกเพราะยกย้ายหรือปิดบังทรัพย์มรดก
 - เป็นการกระทำระหว่างทายาท กับทายาทด้วยกัน
 - ข. การถูกจำกัดมิให้รับมรดกฐานเป็นผู้ประพฤติไม่สมควร
 - เป็นการกระทำที่ไม่สมควรตามที่กฎหมายกำหนด

ก. การถูกจำกัดมิให้รับมรดกฐานยกย้ายหรือปิดบัง ทรัพย์สินมรดก มาตรา 1605

- องค์ประกอบของการถูกจำกัด

- 1. ทายาทยกย้าย ปิดบังทรัพย์สินมรดก

- การยกย้าย หมายถึง การเคลื่อนย้าย หรือการจำหน่ายจ่ายโอนซึ่งทรัพย์สินมรดก
- การปิดบัง ได้แก่ การปกปิด ไม่เปิดเผยเปิดเผยถึงทรัพย์สินมรดก

คำพิพากษาฎีกาที่ 2062/2492 ทายาทคนหนึ่งบอกแก่
ทายาทอีกคนหนึ่งว่า ที่ดินแปลงหนึ่งผู้ตายได้โอนไปแล้วความ
จริงผู้ตายไม่ได้โอน แต่ทายาทคนนั้นโอนเป็นของตนเองเสีย
เช่นนี้ ถือว่าเป็นการปิดบังมรดก ย่อมถูกกำจัดมิให้ได้รับมรดก
ในที่ดินแปลงนั้น

คำพิพากษาฎีกาที่ 1239/2506 ทายาทคนหนึ่งไปขอประกาศ
รับมรดกโดยไม่ระบุงลงไปในบัญชีเครือญาติว่ายังมีบุคคลอื่นอีก
ด้วยนั้น ไม่ใช่เรื่องยกย้ายหรือปิดบังทรัพย์สินมรดก

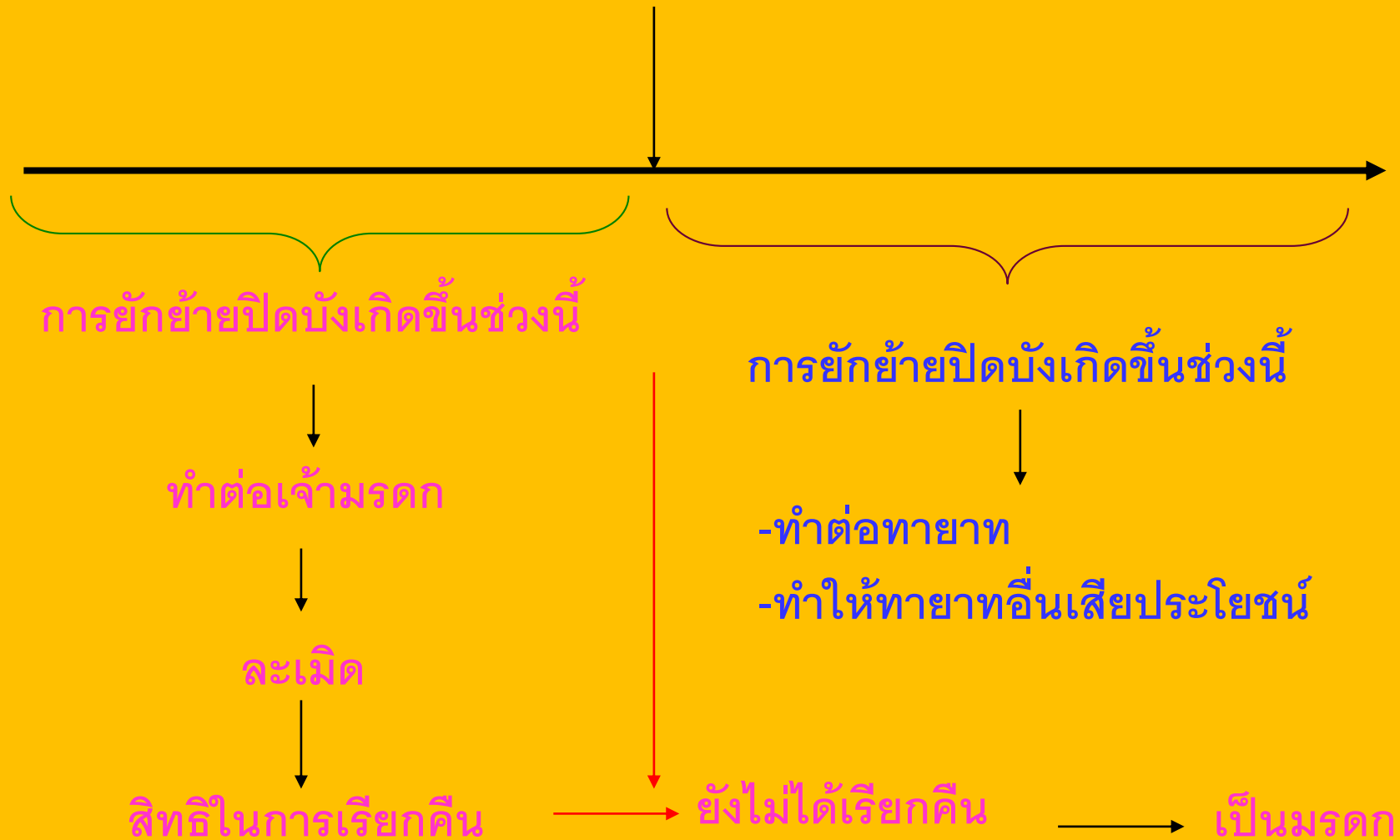
คำพิพากษาฎีกาที่ 916/2522 การที่ทายาทคนหนึ่ง
ครอบครองมรดกฝ่ายเดียวไม่เป็นการเบียดบังมรดก

- 2. การยักย้าย หรือปิดบัง ทายาทได้กระทำโดยกลฉ้อฉล หรือรู้ยู่่าทำให้ทายาทอื่นเสียประโยชน์ (เจตนาภายใน)
 - การที่ทายาทจำหน่ายจ่ายโอนทรัพย์สินมรดกเพื่อชำระหนี้ให้แก่ เจ้าหนี้กองมรดก หรือเพื่อความสะดวกในการแบ่งปันทรัพย์สินมรดก ไม่ถือว่าทายาทมีเจตนาฉ้อฉล หรือทำให้ทายาทอื่นเสียประโยชน์

- ข้อสังเกต

- การยกย้ายปิดบังจะต้องเกิดขึ้นภายหลังที่เจ้ามรดกถึงแก่ความตาย จึงจะทำให้ทายาทถูกกำจัด
- บุคคลซึ่งจะถูกกำจัดได้แก่ บุคคลซึ่งเป็นทายาท ส่วนบุคคลซึ่งมิได้เป็นทายาท เสียสิทธิในการรับมรดกไม่ได้

เจ้ามรดกตาย

- ผลของการถูกจำกัดต่อทายาทซึ่งทำการยกย้ายหรือปิดบัง
 - 1. ทายาทได้ยกย้ายหรือปิดบังน้อยกว่าที่ตนจะได้ ทายาทนั้นถูกจำกัดเท่ากับส่วนที่ตนได้ยกย้าย
 - 2. ทายาทได้ยกย้ายหรือปิดบังมากกว่าหรือเท่ากับส่วนที่ตนจะได้ ทายาทจะถูกจำกัดมิให้รับมรดกทั้งหมด

ตัวอย่างเช่น เจ้ามรดกมีทายาทโดยธรรม ได้แก่ นาย ก. และ ข. ซึ่งมีสิทธิในส่วนแบ่งทรัพย์มรดกเท่า ๆ กัน ซึ่งถ้าหาก กองมรดกไม่ได้มีการยกย้าย หรือปิดบัง หากประเมินกองมรดก ออกมาแล้วจะมีทั้งหมด **10** ส่วน แต่ปรากฏว่า นาย ข. ได้ยก ย้ายทรัพย์มรดกไป **2** ส่วน

เช่นนี้ ย่อมมีผลทำให้ กองมรดกคงเหลือเพียง **8** ส่วน ซึ่ง หากแบ่งแล้ว จะได้ นาย ก. และ ข. คนละ **4** ส่วน เช่นนี้ จะ เห็นว่า การกระทำของนาย ข. ทำให้ นาย ก. เสียประโยชน์

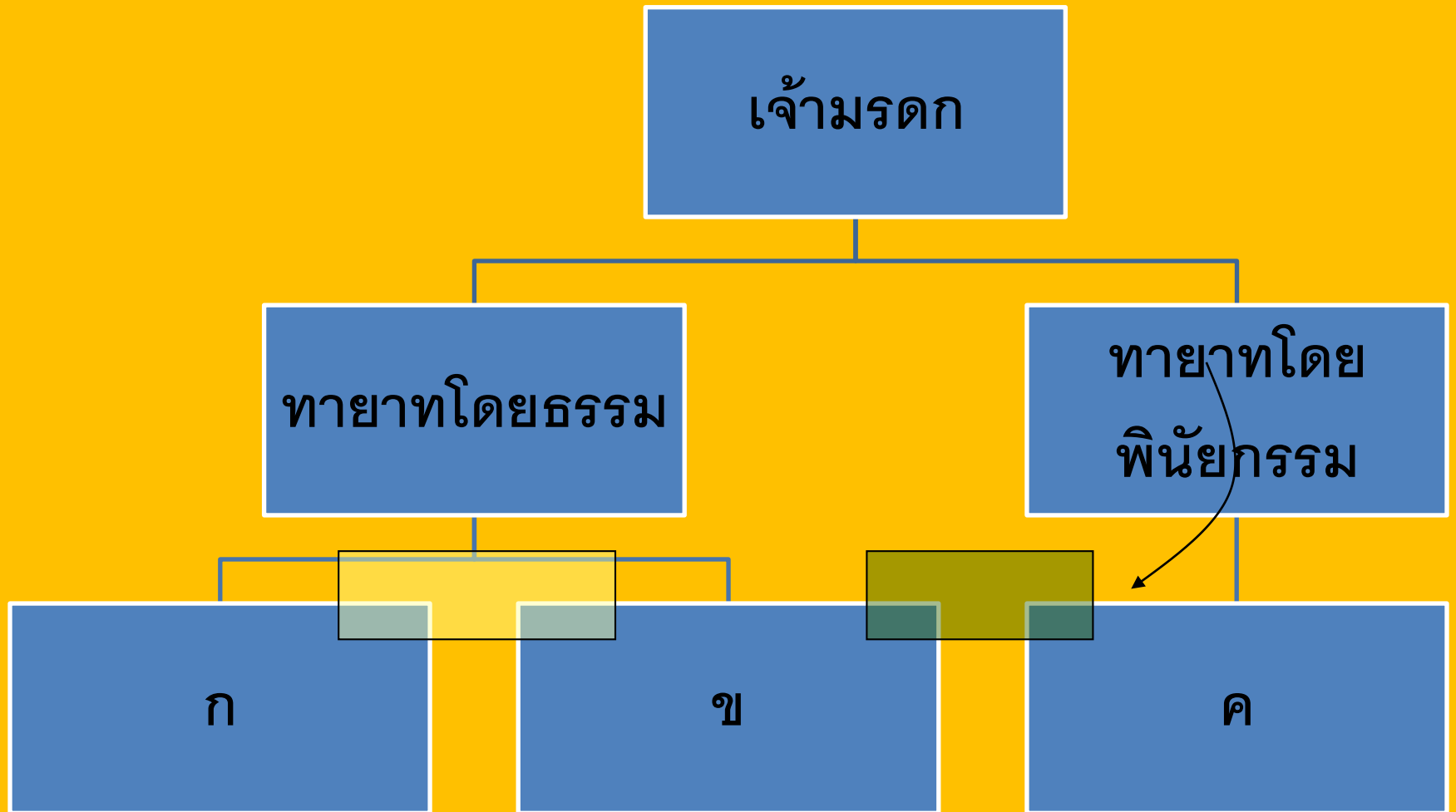
-ดังนั้น นาย ข. ต้องถูกกำจัดมิให้มรดกเท่ากับส่วนที่ตนได้
ยกย้าย คือ 2 ส่วน ดังนั้น นาย ข. ก็จะได้รับมรดกเพียง 3 ส่วน
นาย ก. จะได้รับมรดก 5 ส่วน กับ อีก 2 ส่วนจากที่นาย ข. ถูก
กำจัด

-แต่ถ้า นาย ข. ยกย้ายมากกว่า หรือเท่ากับส่วนของตนเองที่
จะได้ นาย ข. จะเสียสิทธิในการรับมรดกทั้งหมด

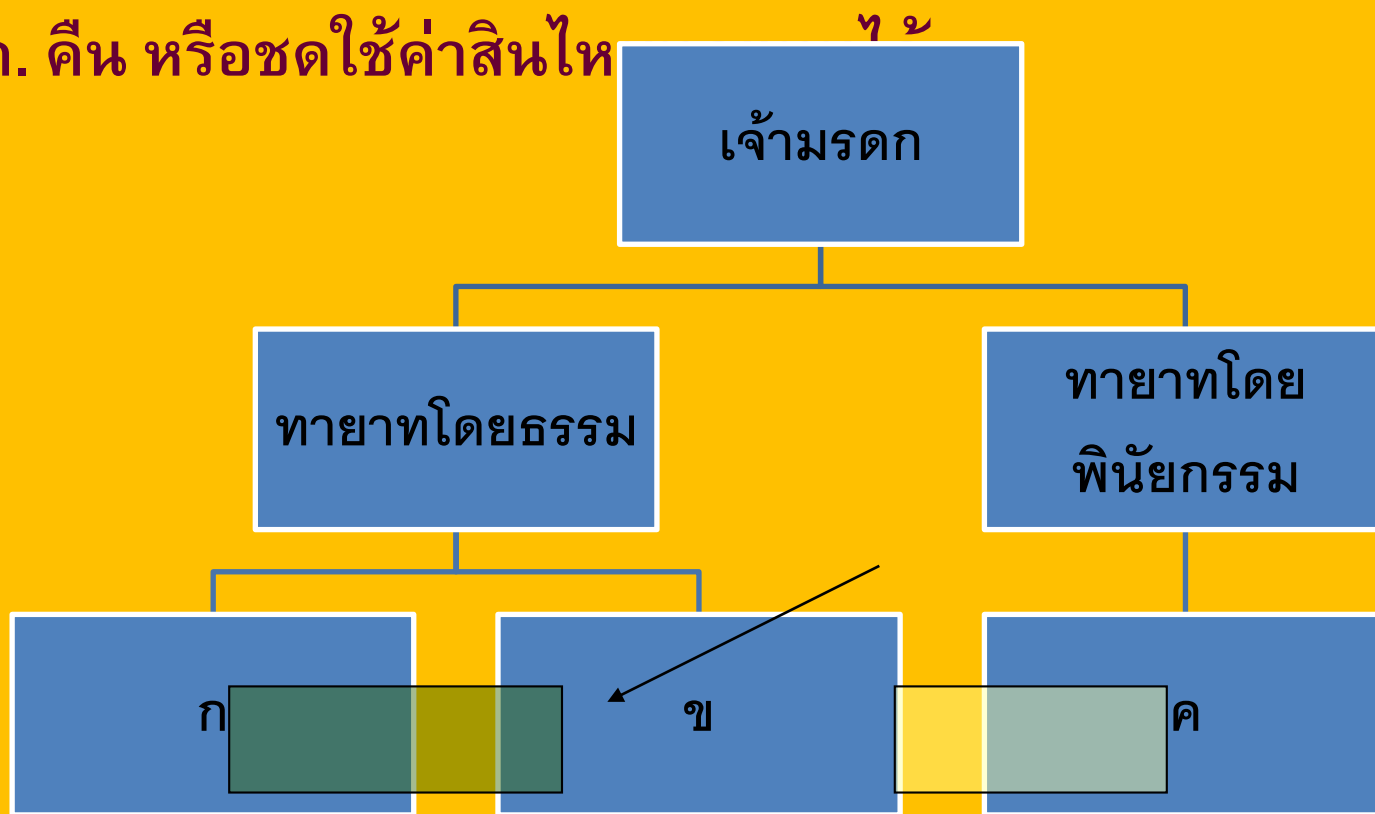
- ข้อยกเว้น ถ้าทนายาทซึ่งทำการยกย้ายปิดบังทรัพย์สินมรดกมีฐานะเป็นผู้รับพินัยกรรมลักษณะเฉพาะทายาทานั้นไม่ถูกกำจัดมิให้รับมรดกตามมาตรา 1605 วรรค 2

ตัวอย่างเช่น เจ้ามรดกที่มีทายาทโดยธรรมได้แก่ นาย ก. และนาย ข. ซึ่งได้ทรัพย์สินมรดกอื่นของเจ้ามรดก และมีทายาทโดยพินัยกรรมได้แก่ นาย ค. ซึ่งได้รับมรดกเป็นที่ดิน

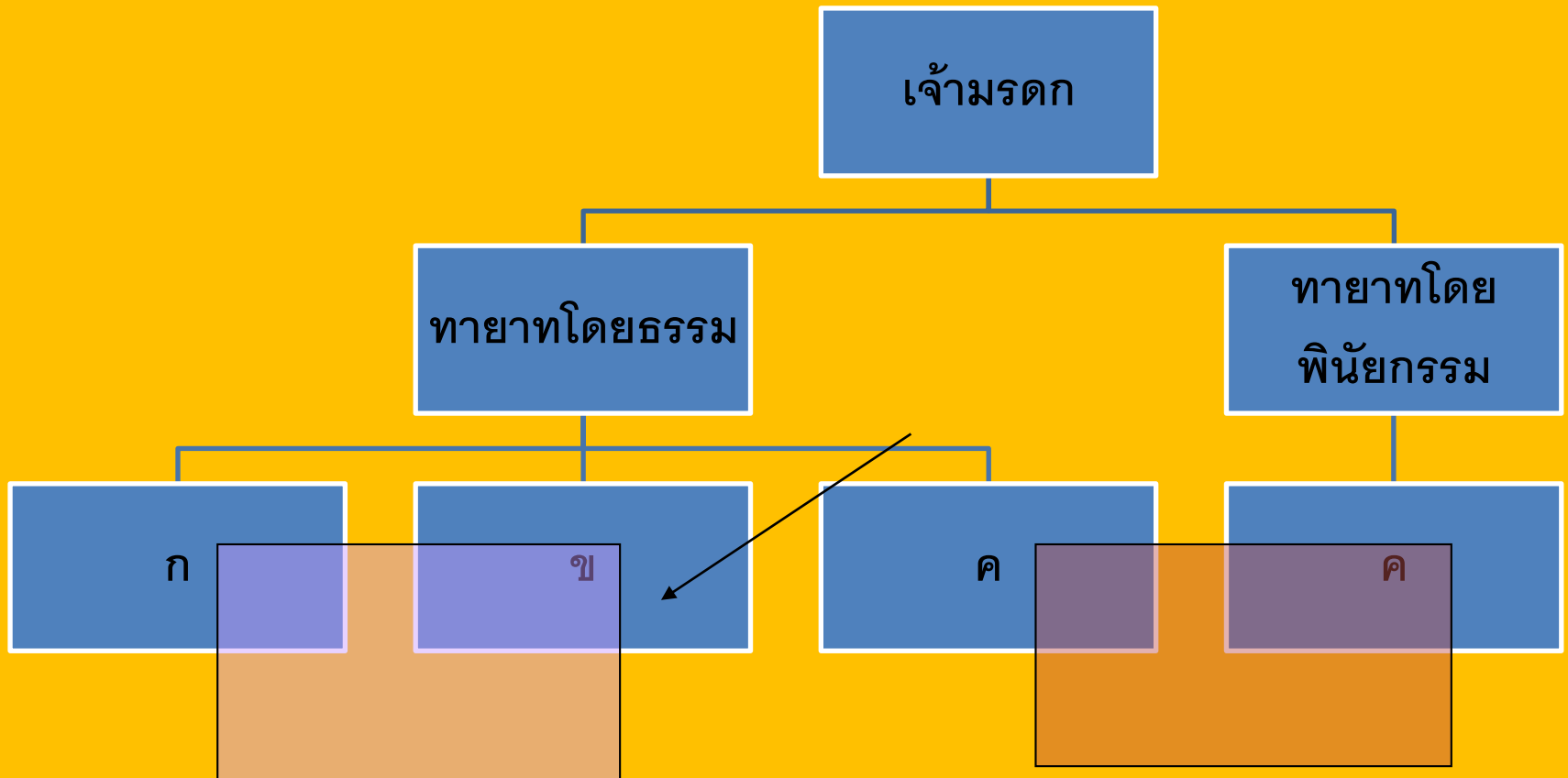
-ดั่งนี้ ถ้านาย ค. ได้ย้าย ทรัพย์มรดกอันเป็นที่ดินซึ่งตกทอดได้แก่ตนเอง การกระทำของ นาย ค. ย่อมไม่ทำให้นาย ก. และ ข. เสียประโยชน์ เพราะ คนทั้งสอง ไม่มีสิทธิในที่ดินมาตั้งแต่ต้น

-ถ้านาย ค. ได้ยกย้ายทรัพย์มรดกส่วนอื่นอันไม่ใช่ที่ดิน นาย ค. ก็ไม่ถูกจำกัดเช่นเดียวกัน เพราะ นาย ค. ไม่ได้มี สิทธิในทรัพย์มรดกในส่วนนั้น และแม้ว่านาย ค. จะได้ ยกย้ายจริง นาย. ก และ ข. ก็สามารถที่จะเรียกให้นาย ค. คืน หรือชดใช้ค่าสินไหม

- แต่ถ้า นาย ค. มีฐานะเป็นทายาทโดยธรรมด้วย นาย ค. ย่อมถูก
กำหนดในฐานะทายาทโดยธรรม

- ผลการของถูกกำจัดมิให้รับมรดกต่อผู้สืบสันดานของทายาทที่ทำการยกย้ายหรือปิดบัง
 - ถ้าทายาทที่ถูกกำจัดมิผู้สืบสันดาน ผู้สืบสันดานสืบมรดกแทนทายาทที่ถูกกำจัดนั้น ตาม ม. 1607 (ใช้รับมรดกแทนที่ไม่ได้ เพราะเป็นการถูกกำจัดภายหลัง)
 - ถ้าทายาทซึ่งถูกกำจัดมีฐานเป็นทายาทโดยธรรม ผู้สืบสันดานของทายาทซึ่งถูกกำจัดย่อมมีสิทธิสืบมรดกต่อจากทายาทที่ถูกกำจัดนั้นตามมาตรา 1607

เจ้ามรดก

ทายาทโดยธรรม

ก

ข

ค

ง

- ถ้าทนายที่ถูกกำจัดนั้นมีฐานะเป็นทนายโดยพินัยกรรม ผู้สืบสันดานของผู้รับพินัยกรรมไม่มีสิทธิที่จะสืบมรดก
- ถ้าทนายที่ถูกกำจัดไม่มีผู้สืบสันดาน ทรัพย์มรดกดังกล่าวย่อมตกทอดแก่ทายาทอื่นของเจ้ามรดกต่อไป

เจ้ามรดก

ทายาทโดยธรรม

ก

ข

ค

— คุณสมบัติของผู้สืบสวน

- ผู้สืบสวนที่จะเข้าสืบมรดกต่อจากทายาทซึ่งถูกจำกัด จะต้องเป็นผู้สืบสวนโดยตรงของเจ้ามรดก

2. การถูกจำกัดมิให้รับมรดกฐานเป็นผู้ประพฤติน่าสมควรถามตรา

1606

- ทายาทต้องถูกจำกัดมิให้รับมรดกฐานประพฤติน่าสมควรถามตราในกรณีดังต่อไปนี้
 - 1. ทายาทต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่าได้เจตนากระทำหรือพยายามกระทำให้เจ้ามรดกหรือผู้มีสิทธิได้รับมรดกก่อนตนถึงแก่ความตายโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ตามมาตรา 1606 (1)
 - มูลเหตุของการกระทำได้แก่ ทายาทได้ฆ่าหรือพยายามฆ่าเจ้ามรดกหรือผู้มีสิทธิได้รับมรดกก่อนตน

- การฆ่า หรือพยายามฆ่า ทายาทจะต้องกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
- ผู้มีสิทธิได้รับมรดกก่อนตน ได้แก่ บุคคลซึ่งหากมีชีวิตอยู่จะทำให้ทายาทนั้นไม่มีสิทธิได้รับมรดก ซึ่งอาจจะเป็นทายาทโดยพินัยกรรม หรือทายาทโดยธรรมซึ่งอยู่ในลำดับก่อนตน

— เงื่อนไขในการเสียชีวิต

- ได้แก่ มีคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่าได้เจตนากระทำ หรือพยายามกระทำให้เจ้ามรดกหรือผู้มีสิทธิได้รับมรดกก่อนตนถึงแก่ความตายโดยมิชอบด้วยกฎหมาย
- กรณีทายาทมีฐานะเป็นผู้ใช้ ผู้สับสนุน ก็น่าจะเสียชีวิตในการรับมรดกเช่นเดียวกับการมีฐานะเป็นตัวการ

- การเสียชีวิตให้รับมรดกกรณีนี้ เป็นการเสียชีวิตได้
ทั้งก่อน และหลังเจ้ามรดกถึงแก่ความตาย

- 2. ผู้ที่ได้ฟ้องเจ้ามรดกหาว่าทำความผิดโทษประหารชีวิตและตนเองกลับต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่า มีความผิดฐานฟ้องเท็จหรือทำพยานเท็จตามมาตรา 1606 (2)

— มูลเหตุการกระทำ

- ทายาทได้ฟ้องเจ้ามรดกกว่ากระทำความผิดซึ่งมีโทษประหารชีวิต หรือ
- ทายาททำพยานหลักฐานเท็จว่าเจ้ามรดกกระทำความผิดซึ่งมีโทษประหารชีวิต

—เงื่อนไขในการเสียชีวิต

- ทายาทต้องคำพิพากษาถึงที่สุด ว่าจะมีความผิดฐานฟ้องเท็จ หรือทำพยานหลักฐานเท็จ

- 3. ผู้ที่รู้แล้วว่า เจ้ามรดกถูกขโมยโดยเจตนา แต่มิได้นำความนั้นขึ้นร้องเรียนเพื่อเป็นทางที่จะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ

— มูลเหตุของการถูกจำกัด

- ทายาทรู้แล้วว่าเจ้ามรดกถูกขโมยแต่ไม่นำความขึ้นร้องเรียน
- ข้อความที่ทายาทไม่นำขึ้นร้องเรียน จะต้องมีความสำคัญ อันจะเป็นเหตุให้เอาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้(รู้ในสิ่งที่คนอื่นไม่รู้)
- ร้องเรียน หมายถึง การแจ้งข้อความ การร้องทุกข์

— ข้อยกเว้น ถ้าทายาทนั้นเป็นบุคคลดังต่อไปนี้ ทายาทนั้นไม่ถูกกำจัด

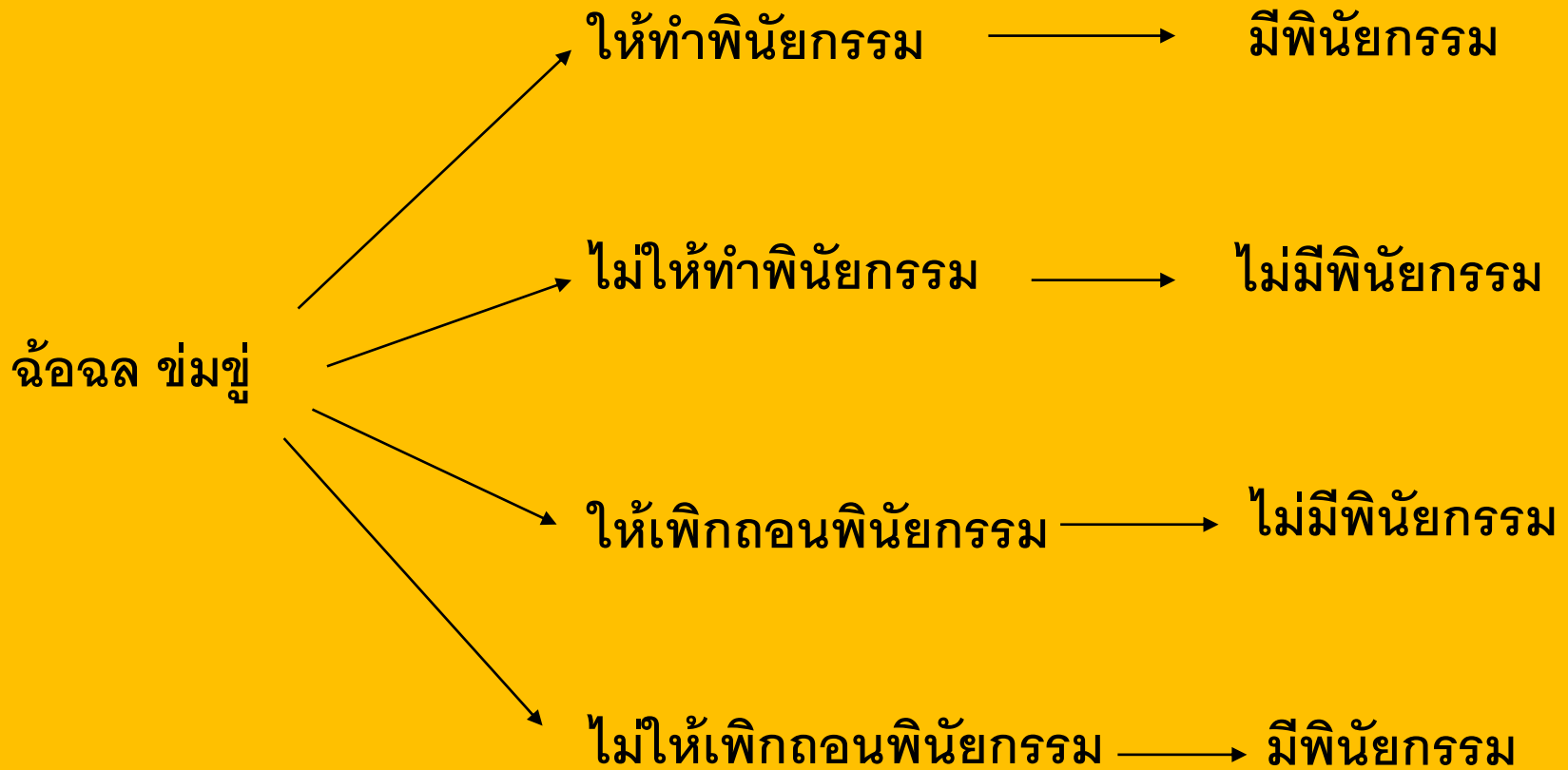
- 1. อายุยังไม่ครบสิบหกปีบริบูรณ์
- 2. เป็นคนวิกลจริตไม่สามารถรู้ผิดชอบ
- 3. มีความสัมพันธ์กับผู้ที่มาเจ้ามรดกในฐานะที่เป็นสามี ภรรยา ผู้บุพการี หรือผู้สืบสันดานของตนโดยตรง

— การถูกกำจัดมาตานั้น เป็นการถูกกำจัดภายหลังเจ้ามรดกตาย

- 4. ผู้ที่ฉ้อฉลหรือข่มขู่ให้เจ้ามรดกทำ หรือเพิกถอน หรือเปลี่ยนแปลงพินัยกรรมบางส่วนหรือทั้งหมดซึ่งเกี่ยวกับทรัพย์สินมรดกหรือไม่ให้กระทำการดังกล่าวนั้นตามมาตรา 1606 (4)

— เหตุในการถูกกำจัด

- ได้แก่การฉ้อฉล ข่มขู่ เจ้ามรดกให้ทำ หรือไม่ให้ทำพินัยกรรม หรือให้เพิกถอน หรือไม่ให้เพิกถอน พินัยกรรมอันเกี่ยวกับทรัพย์สินมรดก

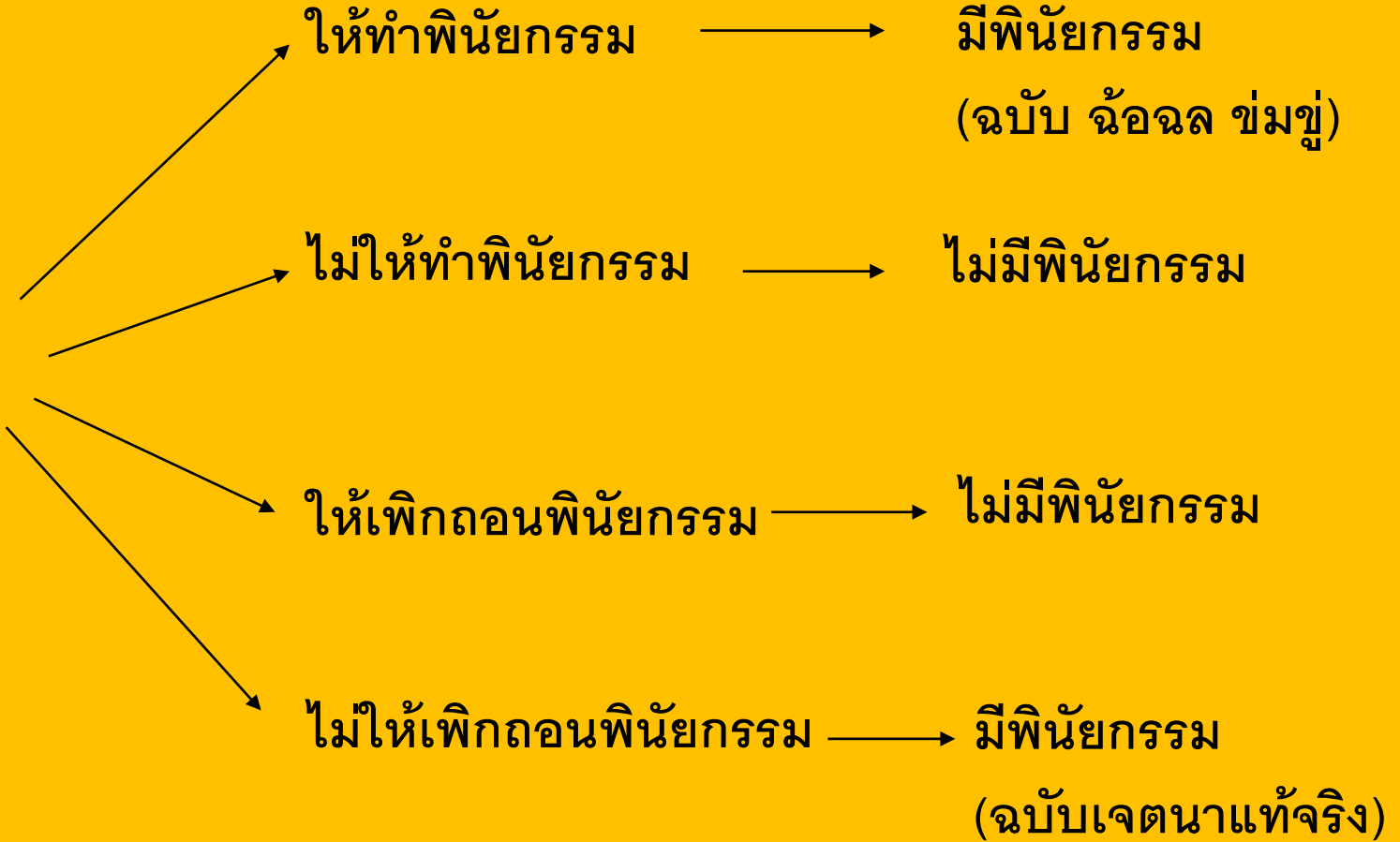

- การฉ้อฉล ข่มขู่ จะต้องถึงขนาดที่หากไม่มีการฉ้อฉล ข่มขู่ เจ้ามรดกจะไม่ทำ หรือเพิกถอน หรือไม่ทำการดังกล่าวเลย
- การฉ้อฉล ข่มขู่ จะต้องเป็นพินัยกรรมซึ่งเกี่ยวกับทรัพย์สินมรดก ซึ่งได้แก่ พินัยกรรมอันเกี่ยวกับการสิทธิในทรัพย์สินมรดก (พินัยกรรมอันเกี่ยวกับส่วนได้เสียในทรัพย์สินมรดก) เช่น ได้รับหรือไม่ได้รับ ได้รับมากน้อย
- พินัยกรรมซึ่งไม่เกี่ยวกับทรัพย์สินมรดก ไม่เหตุให้ถูกกำจัด

— ข้อสังเกต

- พิษภัยกรรมซึ่งผู้ทำพิษภัยกรรมได้ทำขึ้นเพราะเหตุข่มขู่ ใช้อ้อฉล ย่อมมีผลสมบูรณ์ แต่อาจจะถูกเพิกถอนได้ในภายหลัง
- พิษภัยกรรม(ฉบับเจตนาที่แท้จริง)ซึ่งผู้ทำพิษภัยกรรมได้เพิกถอน เพราะการถูกข่มขู่ หรือใช้อ้อฉล ย่อมไม่มีผลบังคับได้ เพราะผู้ทำพิษภัยกรรมได้เพิกถอนเสียแล้ว

ฉ้อฉล ข่มขู่

- ผู้ที่จะเสียสิทธิในการรับมรดก ได้แก่ ผู้ซึ่งทำการข่มขู่หรือฉ้อฉลเจ้ามรดก ไม่ให้กระทำการดังกล่าว
- การถูกกำจัดมาตราบนี้ เป็นการถูกกำจัดก่อนเจ้ามรดกตาย

ตัวอย่าง

- **แดง ช่มชู้ให้เจ้ามรดกทำพินัยกรรมยกที่ดินให้แก่ตนเอง**
 - ❖ **แดงยอมเสียสิทธิถูกจำกัดมิให้รับมรดก**
- **แดง ช่มชู้ให้เจ้ามรดกทำพินัยกรรมยกที่ดินให้แก่บุตรของตน**
 - ❖ **บุตรแดงไม่ถูกจำกัดมิให้รับมรดก เพราะมิได้เป็นผู้ช่มชู้ แต่พินัยกรรมฉบับนั้นอาจถูกเพิกถอนได้ในภายหลัง**

- 5. ผู้ที่ปลอม ทำลาย หรือปิดบังพินัยกรรมแต่บางส่วน หรือทั้งหมดตามมาตรา 1606 (5)
 - มูลเหตุในการถูกจำกัด
 - ได้แก่ การปลอม ทำลาย หรือปิดบังพินัยกรรม

—ข้อสังเกต

- พิษภัยกรรมปลอม ย่อมไม่มีผลบังคับได้ เพราะไม่ใช่เจตนาของเจ้ามรดก
- พิษภัยกรรมซึ่งถูกทำลาย ยังคงมีผลสมบูรณ์ เพราะไม่ได้ทำโดยผู้ทำพิษภัยกรรมเอง (ดู ม.1695)

- ในกรณีที่พินัยกรรมปลอม พินัยกรรมที่แท้จริงที่ถูกทำลาย หรือพินัยกรรมที่ถูกปิดบังไม่มีผลบังคับได้ตามกฎหมาย เช่น ตกเป็นโมฆะ ทายาทไม่ถูกกำจัดตาม ม.นี้ เพราะไม่ก่อให้เกิดผลเสียหายอย่างใดขึ้น
- ผู้ถูกที่จะกำจัด ตาม ม.นี้ ได้แก่ ผู้ทำปลอม ทำลาย หรือ ปิดบังพินัยกรรม
- การถูกกำจัด ม. นี้ เป็นการถูกกำจัดได้ทั้งก่อนและหลัง เจ้ามรดกตาย

- ผลของการถูกจำกัดมิให้รับมรดกฐานเป็นผู้ประพฤติไม่สมควร
 - การถูกจำกัดฐานเป็นผู้ไม่สมควร ผู้ถูกจำกัดจะเสียสิทธิในการรับมรดกทั้งหมดไม่ว่าจะอยู่ในฐานะทายาทประเภทใด

คำพิพากษาฎีกาที่ 944/2498 พินัยกรรมระบุยกที่ดินให้ผู้รับ
พินัยกรรม ผู้รับพินัยกรรมหลอกลวงให้ผู้ทำพินัยกรรมโอนขาย
ที่ดินนั้นให้แก่ผู้รับพินัยกรรม ดังนี้เป็นการฉ้อฉลอันไม่เกี่ยวกับ
พินัยกรรม ไม่เป็นเหตุให้ถูกกำจัดมิให้รับมรดก

คำพิพากษาฎีกาที่ 847/2518 ผู้รับพินัยกรรมหาพินัยกรรม
ไม่พบ จึงขอรับมรดกต่อเจ้าพนักงานที่ดินว่าเป็นทายาทโดย
ธรรม ดังนี้ ไม่เป็นการสละพินัยกรรมหรือปิดบังพินัยกรรม ไม่
ถูกกำจัด และรับมรดกตามพินัยกรรมที่หาพบภายหลังได้

- ผลของการถูกจำกัดมิให้รับมรดกฐานเป็นผู้ประพฤติน่าสมควร
ต่อผู้สืบสันดานของทายาทที่ถูกจำกัด

- ถ้าเป็นการถูกจำกัดก่อนเจ้ามรดกตาย ผู้สืบสันดานของผู้ถูกจำกัดเข้ารับมรดกแทนที่ผู้ถูกจำกัดได้ ตาม ม.1639

- ถ้าเป็นการถูกจำกัดภายหลังเจ้ามรดกตาย ผู้สืบสันดานของผู้ถูกจำกัดสืบมรดกแทนทายาทที่ถูกจำกัดนั้นต่อไป ตาม ม.1607

— ยกเว้นแต่ ทายาทซึ่งถูกกำจัดนั้นมิฐานเป็นทายาทโดย
พินัยกรรม ก็จะมีการรับมรดกแทนที่ หรือสืบมรดกต่อไป
ไม่ได้

THANK YOU
THANK YOU
THANK YOU

THANK YOU

THANK YOU
THANK YOU
THANK YOU